

22 грудня 2017 р.

м. Балаклія

**А К Т**  
**лісопатологічного обстеження**

Комісія у складі, інженера-лісопатолога I - категорії відділу нагляду та прогнозу ДСЛП «Харківлісозахист» Синицької О.М., інженера охорони та захисту лісу ДП «Балаклійське ЛГ» ХОУЛМГ Вакуленко С.О., лісничого Норцівського лісництва Нікітіна Ю.І. провела лісопатологічне обстеження соснових насаджень Норцівського лісництва ДП «Балаклійське ЛГ» в осередку масового розмноження звичайного соснового пильщика (далі ЗСП).

Обстеження проводилось методом окомірної оцінки пошкодження крони насаджень та розкопок лісової підстилки.

При проведенні лісопатологічного обстеження було відібрано проби з лісової підстилки, в насадженнях, які характерні для розвитку звичайного соснового пильщика, а саме насадження з повнотою 0,5-0,6, а також особлива увага приділялась лісовим культурам до 15 років. Відбір проб здійснювався згідно існуючих методик та рекомендацій з метою визначення життєздатності популяції шкідника під час зимівлі.

Обстеження проводилось вибірково у кварталах №№ 12, 16, 19, 20, 21, 22, 30, 37, 43, 45, 46, 61, 62, 64, 65, 66, 70, 71, 81, 82, 83, 84, 87

Загальна площа обстеження становить 257 га.

У вище вказаних кварталах відмічається наявність типових пошкоджень крони, які наносять під час живлення личинки ЗСП. Дефоліація крони після живлення личинок ЗСП 2 генерації сягає 25-100% та носить суцільний характер.

На час обстеження відмічається наявність коконів звичайного соснового пильщика в лісовій підстилці. Чисельність зазначеної стадії біологічного розвитку шкідника становить від 2 до 65шт. коконів на 1м<sup>2</sup>, в т.ч. 2-45шт. коконів самиць (що відповідає потенційній загрози в 2018 році - 16% та значно більше 100% (для 100% загрози пошкодження соснових насаджень потрібно 13шт. здорових коконів самок ЗСП)). Значний діапаузуючий запас шкідника може призвести до розширення площ осередка в декілька разів.

**Висновки:**

В соснових насадженнях Норцівського лісництва зберігається досить загрозлива ситуація в осередку масового розмноження ЗСП.

За даними оперативного лабораторного аналізу середня життєздатність популяції на аналізованій стадії біологічного розвитку складає 74,3% від загальної кількості проаналізованого матеріалу. Вплив біотичних чинників на популяцію складає 25,7%, що

вважається достатньо помітним під час зимового періоду. Серед еонімф, які загинули від ентомофагів, переважають особини з ознаками зараження паразитами з родини *Ichneumonidae* (визначались по вихідному отвору на коконі хазяїна та личинкам ентомофагів). Серед еонімф, які загинули від хвороб, переважає мікозне захворювання.

Слід зазначити, що для звичайного соснового пильщика також притаманна здатність особин перебувати певний час у стадії діпаузи — стадії глибокого фізіологічного спокою, внаслідок якої осередки масового розмноження виду переходять у хронічну діпаузуючу форму. Тривалість діпаузи осередку може тривати до 7 років.

Літературні джерела вказують, що малосніжна зима сприяє більш масовому виходу шкідника із діпаузи, а тепла та багатосніжна зима - є як передумова для збереження великої кількості діпаузуючого запасу ("Массовые хвое-листогрызущие вредители леса" Гамаюнова С.Г., 1999г).

#### **Рекомендації:**


З метою зниження високої чисельності особин популяції звичайного соснового пильщика, необхідно провести комплекс лісозахисних заходів в осередку масового розмноження виду у 2018 році.

Скласти та погодити з відповідними службами проект на проведення винищувальних заходів в осередку масового розмноження ЗСП.

Навесні 2018 року силами лісової охорони провести весняне лісопатологічне обстеження осередку масового розмноження звичайного соснового пильщика згідно фенологічних строків біологічного розвитку шкідника з метою визначення стану популяції після зимівлі. Під час проведення обстеження (наприкінці березня 2018 р.) відібрати з лісової підстилки діпаузуючий запас коконів та направити до ДСЛП «Харківлісозахист» з метою своєчасного визначення реактивації виду та подальшого планування проведення лісозахисних заходів.

#### **Підписи:**

Інженер-лісопатолог I - категорії  
відділу нагляду та прогнозу  
ДСЛП «Харківлісозахист»



О.М. Синицька

Інженер охорони та захисту лісу  
ДП «Балаклійське ЛГ»



С.О.Вакуленко

Лісничий  
Норцівського л-ва



Ю.І. Нікітін